

Др Тања Мишчевић, државна секретарка у

Подршка од Бразил

Министарство одбране има потписане споразуме о билатералној сарадњи у области одбране са близу 60 држава, а тај број се увећава сваке године

Министарство одбране домаћин је предстојеће конференције Процеса сарадње у југоисточној Европи SEESP. Сваке године, у оквиру председавања Процесом, организују се министарски састанци, који ће ове године бити одржани од 11. до 13. априла у Београду. Говорећи о значају тог скупа, државна секретарка у Министарству одбране др Тања Мишчевић истиче да је реч је о носећем политичком процесу регионалне интеграције овог простора, који није само Западни Балкан већ обухвата и шири круг држава, као што су Бугарска и Румунија, које су чланице Европске уније. Уз то, веома је важан политички елемент сарадње међу тим државама.

■ У чему је важности предстојећег министарског састанка у Београду?

– Посебна вредност тог састанка, који окупља представнике 13 држава и регионалних иницијатива које делују на овом простору, јесте могућност размене мишљења министара одбране, као и билатералних састанака које ће министри имати на маргинама скупа. Уз то, значајно је и што смо за разговоре одабрали тему од заједничког интереса за регион, а то је проблем вишка наоружања. Ту није реч само о проблему делаборације, уништавања, складиштења већ и генерално питање вишкова наоружања којима је истекао датум оперативности или се налазе у неадекватном про-

ла до Индонезије

стор. То је прилика да се колегама из региона пренесу наша искуства, која су заиста позитивна, мада је за њих било неопходно много времена и средстава.

У овом моменту немамо вишкова убојних средстава ван складишта, а крећемо и даље – сада је највећи проблем фосфорна Д муниција, која је најозбиљнији проблем за читав регион. Суштина је да овде неће бити опште приче о питањима безбедности, већ је на дневном реду њено конкретизовање. Ту се показује и једна нова вредност, јер регион више нема потребу да се само окупља и размењује ставове око општих питања угрожавања безбедности сваке појединачне државе или региона у целини, већ се разматрају конкретни проблеми.

Уз то, укључујемо се у један веома важан пројекат са Канцеларијом УН за развој (UNDP), као и са Организацијом за безбедност и сарадњу у Европи (ОЕБС), које ће нам помоћи да у дужем периоду обезбедимо магацине за убојна средства. То су магацини „Мрсаћ“ код Краљева и „Мирничка река“ недале-

ко од Куршумлије, а у плану је и ојачавање рада ТРЗ Крагујевац, којег промовишемо као регионални центар за делатност борацкију.

■ *Када се осврнемо на годину која је за нама, како оцењујете учинак регионалне сарадње када је реч о Министарству одбране и Војске Србије?*

– За све државе у региону, што би потврдиле и моје колеге из региона, сарадња у области одбране и безбедности основа је добре политичке сарадње. Када постоји велики заједнички интерес професије, регионална сарадња остварује се на најбољи начин. У области одбране и безбедности таквог интереса има, и он није заснован само на постојању билатералних споразума, укључивању и учешћу у регионалним скуповима и иницијативама, већ се огледа и у укључивању у заједничке вежбе, размену људи и искустава, пренос знања, размену кадета. Све то заједно показује да је сарадња у области одбране веома значајна, да је подигнута на оперативном веома висок ниво и да је резултат потреба. То је нарочито случај када се разговара о асиметричним претњама, о онима на које не може да одговори ниједна држава појединачно, па је усмерена на сарадњу са регионом, посебно на оне државе које говоре сличним језиком и добро се разумеју.

Регион нема више потребу да размењује ставове око општих питања угрожавања безбедности сваке појединачне државе или региона у целини, већ се разматрају конкретни проблеми.

чивању у заједничке вежбе, размену људи и искустава, пренос знања, размену кадета. Све то заједно показује да је сарадња у области одбране веома значајна, да је подигнута на оперативном веома висок ниво и да је резултат потреба. То је нарочито случај када се разговара о асиметричним претњама, о онима на које не може да одговори ниједна држава појединачно, па је усмерена на сарадњу са регионом, посебно на оне државе које говоре сличним језиком и добро се разумеју.

■ *Вест да је Србија постала кандидата за чланство у Европској унији још одјекује у домаћој јавности, а страни медији дочекали су је уз коментар „ЕУ је отворила капију Србији“. Шта то практично значи и*

ПРОЦЕС САРАДЊЕ У ЈУГОИСТОЧНОЈ ЕВРОПИ SEЕСР

Регионална иницијатива Процес сарадње у Југоисточној Европи (Southeast European Cooperation Process – SEЕСР) покренута је на предлог Бугарске, на састанку министара иностраних послова земаља Југоисточне Европе у Софији, јуна 1996. године. Актуелни председавајући је Србија, од јуна 2011. до јула 2012. године.

Реч је о аутентичној иницијативи која је потекла од тих земаља и својеврстан је „глас региона“. Оквир за њено функционисање је политичка сарадња у питањима безбедности и стабилности, развој сарадње на плану

економије и заштите животне средине, промовисање хуманитарне, социјалне и културне сарадње, као и сарадње у области правде, борбе против организованог криминала, тероризма, илегалне трговине дрогом, оружјем и људима.

У раду Процеса учествује 12 земаља (Албанија, Словенија, БиХ, Бугарска, Грчка, Хрватска, Македонија, Молдавија, Румунија, Србија, Турска и Црна Гора). Србија (тадашња Државна заједница СЦГ) се поново укључила у пуном обиму на Самиту у Скопљу, октобра 2000. године. Најзначајнији документ

је „Повеља о добросуседским односима, стабилности, безбедности и сарадњи у ЈИЕ“, која је усвојена на састанку шефова држава и влада у Букурешту, 12. фебруара 2000. године.

Током председавања, Република Србија ће посебан акценат ставити на наставак демократских процеса и промоцију европских вредности, са циљем што брже интеграције свих држава нашег региона у ЕУ. Република Србија ће значајну пажњу посветити и јачању парламентарне димензије сарадње у оквиру овог регионалног Процеса.

шта нас очекује у наредном периоду? У ком аспектју је новонастали сџајтис значајан за Министарство одбране и Војску Србије?

– Капија ЕУ за Србију отворена је много раније, а сада је реч о формалном кораку без кога се не може даље, па је у томе његов значај. Уз то, статусом кандидата држава постаје прави партнер ЕУ и њеним државама чланицама. Ојачава се и праћење реформског процеса у тој држави, као и помоћ и подршка ЕУ. Наравно, у питању је додатни квалитет и за државу, али и сваку од институција која у тој држави функционише, па тако и за Министарство одбране и Војску Србије.

Међутим, ми смо предухитрили овај корак статуса кандидата, па смо укључивање у Заједничку одбрамбену и безбедносну политику ЕУ најавили већ половином 2010. године, иако оно уобичајено дође на ред тек на крају тог процеса. У том правцу почели смо оперативно да функционишемо закључивањем два споразума, као и појављивањем српске униформе на једном од бродова у оквиру операције за управљање кризом ЕУ „Аталанта“.

■ *Шта је сада на реду?*

– Сада идемо даље, тако да српски представник, генерал Ђукановић, шеф Војног представништва Србије у седишту НАТО, учествује у раду једног од органа ЕУ, на шта смо посебно поносни. Он ће тако ући у историју односа Србије и ЕУ као први званични српски представник који после добијања статуса кандидата учествује у њеном раду.

Осим тога, за наш систем је јако важна одлуку о отварању разговора о приступању Србије административном аранжману са Европском одбрамбеном агенцијом. Реч је о телу које је крајње затворено за оне државе које немају виши статус у односима са ЕУ, а за нас је интересантно као централно место истраживања, развоја наоружања и наменске индустрије држава чланица. Та-

кође, то је и место опремања, обучавања и јачања интероперабилности оружаних снага тих држава. Чињеница да започињемо разговоре је и потврда партнерства после стицања статуса, али и потврда интересовања за наменску индустрију.

Остаје нам још и усклађивање у различитим односима, а једна прилика отворила нам се недавно, приликом посете министра Шутановца Чешкој, у виду позива за укључивање у „Вишеградску борбену групу“ коју чине Пољска, Чешка и Мађарска. Она треба да постане оперативна тек 2016. године, а наше анализе о учешћу у раду такве групе су току. Сличан позив недавно смо добили од италијанског министра одбране Ди Паола за „Јадранску борбену групу“, која је за нас јако интересантна јер је чине државе из нашег непосредног окружења, али и због стратешког партнерства са Италијом.

■ *На џаквом евројском јушју, у ком јравцу ће бишји усмеравани даљи најори када је реч о мировним операцијама јод окриљем ЕУ и УН, у којима учесјивују јријадници сисјтема одбране наше земље?*

– Ове године у плану је да, од прошлогодишњих 65, у мултинационалне операције пошаљемо 523 припадника наше војске, што је осам пута више него раније. У време економске кризе, када већина земаља повлачи своје снаге из мултинационалних операција, ми показујемо спремност и капацитете професионалне војске Србије, али и политичке капацитете да будемо партнери у обезбеђивању мира. Примат су нам и даље мисије УН и ове године први пут имамо аранжман резерве, а предвиђено је и да уз вод који је упућен

на Кипар имамо и чету у Либану, што је значајно повећање.

Такође, у плану је и укључивање у мисије за управљање кризама ЕУ. Повећање учешћа је наше стратегијско и стратешко опредељење, као и укључивање ширег спектра различитих јединица. Поред тога, покренули смо иницијативу за укључивање цивила у мултинационалне операције, што је уобичајено у другим армијама јер су савремене мисије углавном везане за помоћ у изградњи структура државе. Ми имамо такве капацитете, па смо отпочели разговоре са појединим државама партнерима за њихово укључивање.

■ *Као један од значајних резултата реформе сисјтема одбране исјиче се и међународна војна сарадња. Како оцењујете осјварења на јтом јлану, имајући у виду јпаршнере и на исјшоку и на зајпаду?*

– Није необично што су и билатерална и мултилатерална сарадња нешто са чиме се можемо похвалити. Није довољно да се само код куће уради добар посао, већ је важна сарадња с другима. Пренос искустава, учење, помоћ и донације сегменти су билатералне војне сарадње, који помажу развој онога што процес реформи у области одбране и безбедности захтева. На тај начин представљају се нови капацитети који могу да постану предмет интересовања бројних држава.

Не треба занемарити да Министарство одбране има потписане споразуме о билатералној сарадњи у области одбране са близу 60 држава и да се сваке године тај бој увећава за око 10 споразума, а тај тренд посебно је појачан од 2007. године. Негујемо веома велику мрежу споразума од Индонезије до Бразила, што је јако важно јер значи да имамо партнере у области безбедности на тако широком простору. Ти споразуми, такође, нису само мртва слова на папиру, већ се операционализују кроз билатералне планове сарад-

Ове године у јлану је да, од јрошлогодишњих 64, у мултинационалне операције јошаљемо 540 јријадника наше војске, јшто је осам јушја више него раније.

у виду позива за укључивање у „Вишеградску борбену групу“ коју чине Пољска, Чешка и Мађарска. Она треба да постане оперативна тек 2016. године, а

Исјичем да као држава чланица Програма Паршнерство за мир добијемо само јозитивне оцене од НАТО-а и земаља чланица за реализацију јпаршнерских циљева.

Државна секретарка Тања Мишчевић уједно је саветница за родну равноправност министра Шутановца и председница Политичког савета за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције Савета безбедности УН 1325. Она истиче посебно задовољство што интересовање за то у систему постоји.

– Суштина имплементације Резолуције 1325 су капацитети, односно фокусирање на најбољим капаци-

тетима који се морају искористити у одговорима на савремене изазове безбедности. Акцентат ће бити на особама од поверења, које ће бити и у јединицама и у мултинационалним операцијама. Наиме, до Резолуције 1325 је и дошло зато што су жене како учесници, борци у

оружаним сукобима, тако и жртве. Да би се тим женама које су на најразличитије начине жртве могло да помогне, институција особе од поверења је јако важна. У већим контингентима постоји особа од поверења, која је најчешће жена, како би могла да разговара са њима о ономе што су претрпеле. А да би неко могао да издржи такав разговор и да пронађе помоћ за особу која је била жртва, мора да прође посебну обуку.

ње. Управо због тога сада већ може да се констатује да са неким државама постоји акценат на сарадњи у области здравства, а са другим на војноекономској сарадњи, негде су то АБХО или специјална бригада.

Трудимо се да јасно дефинишемо билатералне односе и тиме спречимо преклапања, с намером да сарадња буде остварена на најбољи начин.

■ *Шта нас на плану међународне војне сарадње очекује у Ђерсићкиви?*

– Дугорочно, то је јачање учешћа у мултинационалним операцијама управљања кризама и ширење мреже билатералних односа, а не треба занемарити и обавезе које проистичу из Програма *Партнерство за мир* и Индивидуалног програма партнерства. У овом моменту акценат је на регионалној сарадњи. Уз предстојећу конференцију, очекују нас још два медицинска скупа, Друга конференција војномедицинских служби земаља југоисточне Европе и 17. балкански конгрес војне медицине,

које ће бити одржане у Београду. С обзиром на то да 2012. година протиче у знаку 100 година ваздухопловства код нас, тај јубилеј биће обележен научним скупом у Институту за стратегијска истраживања и аеромитингом „Батајница 2012“, који ће бити посећенији него претходни.

■ *Ко су највећи донатори нашег система одбране?*

– Највећи донатори су САД, које су нам само у овој години обезбедиле 21 специјално возило типа „Хамви“, која убрзо стижу за Специјалну бригаду и базу Југ. Кинеске донације у информатичкој опреми су нам свакако јако важне, а очекујемо и донацију у амбулантним возилима. Норвешка и Данска су такође велики донатори, како у директним донацијама, тако и у конкретним програмима.

■ *Докле се стигло са унапређењем и реализацијом партнерских циљева?*

– Отишли смо много далеко. Од 19 из 2010. године, сада смо дошли на 42 партнерска циља, што је значајно повећање. То, наиме, није нешто што нам је наметнуто, то је договор, а наши партнери у Програму *Партнерство за мир* деле исто мишљење. Рад Групе за реформу одбране показује да идемо даље у процесе реформи усвајањем најбољих европских стандарда у најразличитијим облицима. Осим тога, имамо потврду да се развијамо у оним питањима која до сада нису покривена. Представљен је ИРАР, Индивидуални акциони план партнерства, у чијој смо изради учествовали, и највећи број техничких елемената за спровођење тог документа је у нашим рукама, а реч је о мерама за унапређење тог процеса. Истичем да као држава чланица Програма *Партнерство за мир* од НАТО-а и земаља чланица добијамо само позитивне оцене за реализацију ових задатака.

■ *Преводишће тим Министарства одбране за реализацију Националног акционог плана за спровођење Резолуције 1325 СБ УН „Жене, мир и безбедност“.* Шта је, у овом тренутку, најактуелније у њом сегменту рада министарства?

– Србија је међу малобројним земаљама које имају НАП, а много мањи број има институције које се баве том имплементацијом. Недавно смо организовали радионицу која је требало да помогне аналитичким групама, које су најоперативнији део НАП-а, да прате ситуацију у сваком од министарстава која су везана за остваривање тог плана. Циљ је помоћ око индикатора, односно мерила којима се одређује где је могуће да дође до повреде и нарушавања родне равноправности. На основу тих индикатора затим се предлажу мере. Реч је о суштинској ствари, и то није прича о томе да постоје велика политичка тела, различите групе при Скупштини и одбори, већ се на лицу места констатује да нешто представља потенцијалну опасност. Ти индикатори, са препорукама, онда постају део свакодневног рада, па тако и овог министарства. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ